

Závěr

Migrace je jeden z nejdůležitějších procesů dnešního světa. Velké masy lidí se přesouvají mezi jednotlivými zeměmi. Někteří cestují za svou rodinou, jiní hledají obživu či utíkají před pronásledováním. Mnohdy je pro ně těžké opustit svou zemi, mnohdy je ale pro ně těžší legálně vstoupit a pobývat v zemi jiné. Vyspělé země v současné době nejsou příliš otevřené a vstřícné pro nově příchozí. Ovšem skutečně neumožnit pobyt na svém území nemusí být pro tyto země vždy snadné. Je tu totiž mezinárodní právo a pro evropské země také právo Evropské unie, které si mnohdy dělají nárok na zásahy do rozhodnutí suverénních států, jež byly v těchto oblastech vydány. V průběhu práce jsme skutečně zjistili, že tyto zásahy existují a jsou velmi citelné.

V oblasti slučování rodin narážejí národní právní systémy na právo na rodinný život, jež je zakotveno v celé řadě mezinárodněprávních dokumentů. Musejí se vypořádat s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, který nařizuje, aby omezení tohoto práva byla vykládána restriktivně. Z pohledu evropského práva je zásah do možnosti států volně rozhodovat o povolení sloučení rodiny ještě markantnější. Směrnice o sloučení rodin potom stanovuje meze, v nichž mohou státy svobodně rozhodovat.

Žadatelé o mezinárodní ochranu jsou na úrovni mezinárodního práva chráněni principem non-refoulement, na základě něhož musí státy, pokud odmítnou ochranu udělit, vždy podrobně zkoumat, zda mohou dotyčného cizince vrátit do země jeho původu. Evropská unie prosazuje v současné době společnou azylovou politiku, v rámci níž jsou přijímány směrnice, které čím dál podrobněji upravují proces azylového řízení, a to i po obsahové stránce.

Snad pouze v otázce pracovních migrantů jsou zásahy do vnitrostátního práva spíše minimální (pokud ovšem nesledujeme pracovní migraci uvnitř Evropské unie – tedy pracovní migraci občanů unie a jejich rodinných příslušníků. V této oblasti muselo dojít k větším zásahům do vnitrostátní úpravy v souvislosti se svobodou pohybu osob uvnitř Společenství.). Jedinou výjimku na úrovni evropského práva představuje skupina vysoce kvalifikovaných pracujících, což je jedna z prvních oblastí, kde se Evropská unie rozhodla postupovat společně.

Jak zodpovědět otázku, zda vliv mezinárodních a evropských právních dokumentů na vnitrostátní úpravu roste? Z pohledu práva evropského tomu tak jistě je. Typickým příkladem je azylové právo, které se v průběhu jen několika málo let překotně vyvíjí. Před 15-ti lety jsme

hovořili o "pouhé" mezinárodní spolupráci, dnes existuje celá řada směrnic, které státům v této oblasti kladou jasné požadavky a povinnosti. Naproti tomu v případě pracovní migrace jsme spíše teprve na počátku tohoto procesu. Zda se však uskuteční, je zatím pouhou otázkou. Odpověď zřejmě záleží na ekonomickém vývoji evropských států.

Pokud však hovoříme o rostoucím vlivu evropského práva, u práva mezinárodního tento zřetelný trend nevidíme. V posledních letech se nesetkáváme s nárůstem počtu mezinárodních smluv ve zkoumaných oblastech, stávající mezinárodní dokumenty většinou poskytují pouze obecný návod s možností států tyto pravidla částečně měnit. Naše druhá hypotéza se tak potvrdila jenom z části.